

Margareta Brönmark, förstelärare på Marbäcksskolan. Legitimerad lärare i Svenska, SO åk 1-7, samt Matematik/Teknik åk 1-6

Som lärare är jag nyfiken och vill ständigt utveckla mig själv och mitt sätt att undervisa. Jag strävar efter att möta varje individ på deras nivå och ge eleverna möjligheter att kunna nå så långt som möjligt i sin kunskapsinhämtning. En förutsättning för detta är att se varje individ och att skapa en så bra relation som möjligt med eleverna. BFL försöker jag göra till en naturlig del av lärandet för mina elever.

Hösten 2014 tog jag emot en årskurs 1 som jag undervisar i svenska. Jag var nyfiken på ASL, att skriva sig till läsning, och mina elever och jag började arbeta med Ipad och att skriva tillsammans redan första veckan. Jag modellerar för eleverna hur texter kan se ut, jag läser och vi reflekterar kring texter, därefter arbetar eleverna i par och skriver egna texter tillsammans. De diskussioner som uppkommer när skrivarparen arbetar är språkutvecklande och jag upplever att det blir fokus på språket när texten växer fram. Mina upplevelser är att samtal, frågor och svar gör att eleverna får tag på sin förförståelse och blir mer nyfikna i sitt lärande.

ATT SKAPA INRE BILDER

25 APRIL 2016

Att få eleverna att använda inre bilder både när de läser och skriver är ett sätt att utveckla deras läs- och skrivförmåga. De behöver använda sina tankar och upplevelser för att förstå text och uttrycka sig så andra kan känna igen sig i deras texter. Mina elever har under en period fått arbeta med hur de kan använda språket för att skapa miljöbeskrivningar som gör att läsaren kan få egna inre bilder. Vi har arbetat efter en stödmall vi kallar sinnesschema där eleverna får stöd när de ska sätta ord på bilderna som de ser framför sig när de skriver. Det hjälper eleverna att tänka på att det inte bara är synintryck de kan använda när de beskriver en miljö. De får med schemat ett hjälpmedel som gör att de lättare använder alla sina fem sinnen.

Jag inspirerades av Ingrid Ehrnlund och Anna Ekerstedts bok *Explicit undervisning för läs- och skrivutveckling*. Där fick jag idéer om hur jag kunde utmana och stödja mina elever i skrivandet.

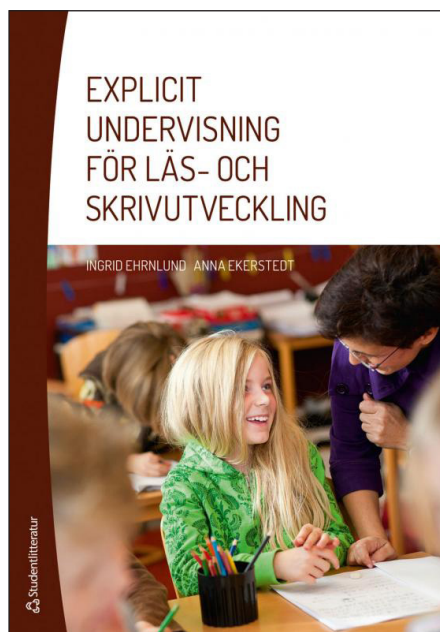
Vi startade med att jag läste en kort text där eleverna fick fundera på var jag befann mig. Jag använde alla sinnen för att beskriva hur jag upp-

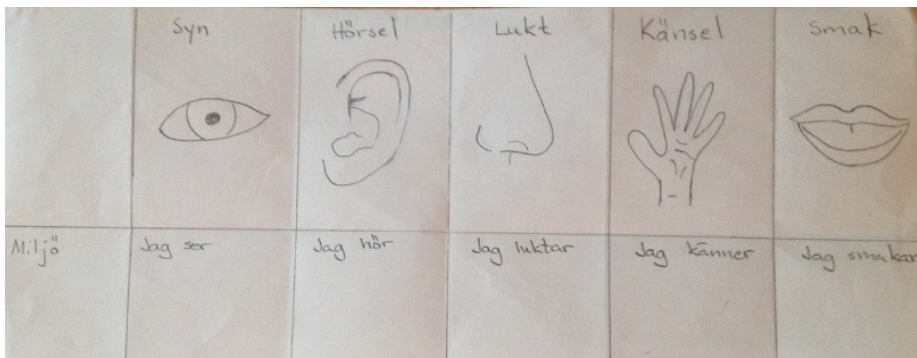
levde miljön runt mig. Det var inte alls svårt, sa de flesta. Vi kunde gissa snabbt. Varför, undrade jag? För vi såg hur det såg ut, vi kände lukter och smaker och vi kände hur mjuk stolen var du satte dig i. Jag ritade snabbt upp sinnesschemat på tavlan och förklarade att vi tillsammans kunde fylla de olika sakerna jag beskrivit med hjälp av våra sinnen.

När vi tillsammans analyserat min text så tittade vi gemensamt på en bild från en skolmatsal. Vi gjorde om

ett sinnesschema tillsammans och alla elever var väldigt aktiva. Det är viktigt att de första gångerna väljer bilder och texter som beskriver miljöer elever är vana vid och kan relatera till. Vi beskrev sedan bilden utifrån våra ord som vi samlat. Nu fick eleverna sitt första uppdrag. Eleverna fick jobba med sin skrivarkompis, alla par fick ut ett sinnesschema och en "hemlig bild" som de själva skulle samla ord till. Eleverna smög för att inte visa någon annan deras bild. När de arbetat en stund och fått nyckelord till alla sinnen fick paret ett annat par att berätta för och lyssna till. Jag vet precis var du är! hördes överallt.

När vi tränat alla tillsammans och i par var alla trygga med arbetssättet och de fick nya bilder som de arbetade enskilt med på samma sätt. Alla elever var aktiva och engagerade. De hade fått stöd så de vågade lita tillräckligt mycket på sin egen förmåga och kunde nu arbeta mer självständigt. De insåg att kamraternas inre bilder inte alltid vara samma som de själva hade men att allas bilder var lika bra. Det gav möjligheter för eleverna att lyssna på varandras tankar och erfarenheter och på det sättet förstå varandra på fler sätt än tidigare. Alla kamrater tolkar inte bilder på samma sätt, vilket ger eleverna en större förståelse för varandra och deras olika tankar. När vi gjort detta muntligt var elever-

na mogna för att börja skriva om en miljö. De fick ett uppdrag att skriva en egen miljöbeskrivning kring en plats där de tyckte om att vara. De elever som hade svårt att komma på någon plats tog hjälp av våra bilder som vi tagit fram. De började fylla i nyckelord på sitt sinnesschema. Vissa elever använde då inte hela sin kapacitet utan skrev väldigt lika nyckelord på alla sinnesbilderna. När vi pratade kring det och jag drog paralleller med den text vi börjat arbeta med förstod eleverna att det inte var bra att ha samma ord på alla sinnen. De behövde få variation för att skapa inre bilder för andra som ska läsa texten. Det ändrades lite och sedan skrev de sina miljöbeskrivningar på chromebook. När de är färdiga med texten har vi som pedagoger möjlighet att hjälpa dem att se förbättringar som kan göra beskrivningen ännu tydligare.

När eleverna är unga och inte helt vana med arbetsredskapet behöver de extra stöd både rent tekniskt men även hur de kan ändra i texter. Vi har utarbetat en checklista där vi skrivit

upp punkter som de ska ha med i en text, det är allt från stor bokstav och punkt till en röd tråd i texten. Vi behöver fortfarande hjälpa många elever, men på sikt ska det bli en hjälp när de ger kamratrespons till varandra. När alla är färdiga kan vi skriva ut miljöbeskrivningarna och rita till dem eller ha dem till samma som tidigare att berätta och någon får gissa. I dagsläget har vi inte kommit längre med arbetsuppgiften men här kommer eleverna önskemål att styra hur vi gör.

Alla elever, men framförallt de yngre, behöver få lärarens modelleringar innan de börjar arbeta med nya verktyg mer självständigt. Att arbeta alla tillsammans och därefter med en kamrat skapar trygghet och eleverna vågar tro att de kan klara av uppgifterna som de senare får arbeta med

självständigt. Vygotsky och Gibbons menar att kunskapande sker när vi arbetar med det språkliga samspelet i klassrummet. Klassrummet ska vara en plats där lärare och elever tillsammans skapar förutsättningar för förståelse och kunskap och där eleverna guidas så att de får verktygen att klara uppgifter nu och i framtiden. De muntliga arbetsuppgifterna ligger som grund för skriftspråket och gör att eleverna vågar utmana sig själva lite längre än de gjort om de inte fått föra muntliga resonemang innan de skriftliga tar vid. En förutsättning för arbetssättet är att skapa bra och tillåtande klassrumsklimat så att alla vågar låta sin röst bli hörd. Att få eleverna att inse att det är lika viktigt att kunna lyssna till sina kamraters erfarenheter och tankar som att delge sina egna är en svår uppgift, men ack så viktig. Om vi i vår undervisning följer rutiner och mönster som i stort sett är samma varje gång skapar det trygghet för eleverna och de vet vad som förväntas av dem. Det är lika viktigt att eleverna vet att de kan förvänta sig att vi stöttar dem och hjälper dem framåt i deras kunskapsutveckling med hjälp av olika stödstrukturer. Då kan eleverna känna att de lyckas i skolan.

Att diskutera:

- *Vilka stödmallar använder du för att hjälpa dina elever att utveckla sina texter?*
- *Hur skapar du ett tillåtande klimat i klassrummet?*

FÖRSTELÄRARENS UPPDRAG I SVEDALA KOMMUN

En tjänst som förstelärare innebär ett starkt uppdrag med ökade krav på att utveckla egen undervisning, att följa med i skolforskning, att sprida kunskap och vara aktiv i det kollegiala samtalet för att utmana och stödja kollegor. I uppdraget ingår att vara en förebild för kollegor och att aktivt bidra till att synliggöra och verka för undervisning i enlighet med kommunens utvecklingsarbete.

Förstelärarens klassrum ska vara öppet för lektionsbesök av förvaltning, rektor, kollegor, föräldrar och inbjudna gäster och denne förväntas ha ett öppet och kritiskt förhållningssätt till sin praktik. Förstelärare förväntas också regelbundet blogga om sin undervis-

ning på "Förstelärare bloggar". Bloggandet är en del av kommunens kvalitetssäkring och syftar till att synliggöra förstelärarens undervisning för kollegor, rektorer men även till att synliggöra Svedalas utvecklingsarbetet för utomstående.

Den som är förstelärare i Svedala:

- visar på ett medvetet förhållningssätt till undervisning
- arbetar utifrån det utvecklingsarbete som sker i kommunen
- förbättrar resultat genom ett formativt förhållningssätt
- vågar vara och agera som positiv förebild för kollegor
- kan kommunicera och beskriva sitt arbete

Försteläraren ska arbeta för att alla elever ska lyckas och utifrån en vetenskaplig grund.